

De koning ontvangt

Eduardo Mendoza bij Meulenhoff:

De stad der wonderen
Een wonderlijke reis
Het jaar van de zondvloed
De neergang van Madrid
Een weerzien, een ontmoeting en een reis
De koning ontvangt

Eduardo Mendoza

De koning ontvangt

ROMAN

Vertaling uit het Spaans
door Jos den Bekker

MEULENHOF

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

De vertaler en de uitgeverij ontvingen voor deze vertaling een project-subsidie van het Nederlands Letterenfonds.

AC/E
ACCIÓN CULTURAL
ESPAÑOLA

De vertaling van dit boek werd mede mogelijk gemaakt door een bijdrage van Acción Cultural Española, AC/E.

ISBN 978-90-290-9448-1

ISBN 978-94-023-1630-8 (e-book)

NUR 302/342

Oorspronkelijke titel: *El rey recibe*

Omslagontwerp: Pinta Grafische Producties

Omslagbeeld: © Estate of Horacio Coppola courtesy Galería Jorge Mara - La Ruche

Auteursfoto: © Erik Spaans

Vormgeving binnenwerk: Adriaan de Jonge

© 2018 Eduardo Mendoza

© 2021 Nederlandse vertaling Jos den Bekker en Meulenhoff Boekeryj bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

I

*I had this story from one who had no business to tell it to me,
or to any other.*

Pollensa, 14 juli (telefonisch verslag van onze correspondent Rufo Batalla). *Onder een stralend blauwe hemel en aan een door golven omspoeld paradijselijk strand is in grootse stijl het huwelijk voltrokken tussen de erfgenaam van een van de oudste koningshuizen in Europa en een jeugdige schoonheid, telg uit een rijke familie van Britse adel. Alvorens in details te treden aangaande de huwelijkspartners, dient opgemerkt dat zij het zelf waren die de unieke ambiance van het eiland Mallorca, en meer in het bijzonder het plaatselijk Hotel Formentor, hadden uitgekozen voor de voltrekking van hun huwelijk, want ofschoon beiden in het buitenland resideren, zijn zij aan ons vaderland, en met name aan deze idyllische plaats, middels hechte vriendschapsbanden verbonden. Op uitdrukkelijke wens van Zijne Koninklijke Hoogheid, een man die wars is van opulentie, is het aantal genodigden op deze grootse plechtigheid beperkt gehouden tot een select gezelschap uit de wereld van de politiek, het bedrijfsleven en de cultuur, waarbij inbegrepen een keur van bekende gezichten uit de wereld van het witte doek.*

Hoe zijn de prins en zijn illustere gemalin in intieme sfeer?

Ja, dit weerzinwekkende proza heb ik lang geleden geschreven, en ik zou het, zoals elk verstandig mens, in het vergeet-

boek hebben bijgeschreven, ware het niet dat het in zekere zin mijn leven heeft veranderd.

Ik was net tweeëntwintig geworden, had twee jaar eerder mijn studie Germaanse Filologie aan de Universiteit van Barcelona afgerond, en was krap drie maanden terug uit Londen, waar ik ruim een jaar gewoond had, dankzij een magere studiebeurs die ik via een aantal contacten in de familie gekregen had, aangevuld met ongeschoold werk, zoals afwassen en bedienen in derderangs restaurants. Ik had er honger en kou geleden en een eenzaam en gemarginaliseerd bestaan geleid, dolend tussen een luxe en een excentriciteit die beide verboden gebied voor me waren, omdat ik zowel arm als vreemdeling was. Desondanks keerde ik terug met een gedegen kennis van het Engels en een diep gewortelde anglofilie.

Weer in Barcelona ging ik, bij gebrek aan beter, als leerling-journalist aan de slag bij een avondkrant. Tegenwoordig is het niet meer denkbaar dat iemand met mijn positie zou worden uitgezonden om verslag te doen van een gebeurtenis die ik hierboven beschreven heb, maar in die tijd was de roddelpers even onbelangrijk als haar doelgroep: de vrouwen. De landelijke kranten haalden, ondanks het feit dat ze in alle opzichten middelmatig waren, hun neus op voor die berichtgeving, die ze onder de rubriek 'Societynieuws' schaalden, net zoals ze andere berichten van secundair belang in de nieuwsgaring onder de kop 'Nieuws in het kort' brachten. Sensationele uitzonderingen daargelaten, zoals het huwelijk van Grace Kelly met prins Reinier van Monaco, in 1956, werd societynieuws rechtstreeks van de persagentschappen overgenomen en ingekort of uitgebreid, al naargelang de ruimte die gevuld moest worden. 'Gemengde berichten' heette dat in journalistieke termen. Maar in dit specifieke geval zag de

krant zich genoodzaakt een speciale verslaggever te sturen, en het feit dat de keuze op mij viel had er vast en zeker mee te maken dat de bruiloft midden in de zomer werd gehouden, komkommertijd, wanneer de meeste redacteuren met vakantie waren, de advertenties en annonces tot een minimum terugliepen en het intellectuele en culturele leven in het land nog dieper in slaap sukkelde dan normaal. Die factoren, plus het gegeven dat ik de enige medewerker was die een mondje over de grens sprak, deden de hoofdredacteur besluiten mij met een taak te belasten die alle anderen konden missen als kiespijn.

‘Ik moet minstens vijf kopijbladen hebben. Trek een donker pak aan en zit de hele plechtigheid uit. Daarna volgen de receptie en het diner. Je bent niet uitgenodigd natuurlijk, maar je blijft rondneuzen waar je maar kunt en informatie vergaren over de genodigden, het menu, et cetera. De kleding van de dames is belangrijk. Daarmee en met een paar foto’s van het persagentschap doen we het. Vergeet de prins maar. Die eikel geeft geen enkel interview aan een Spaanse krant. Probeer iemand van zijn gevolg te strikken, maar maak geen trammelant. En word vooral niet dronken.’

In zijn stem klonk ietwat geforceerde afkeer door. Hij wilde zijn ondergeschikten duidelijk maken dat hij het niet eens was met de beslissing om aandacht aan het huwelijk te besteden en dat hij het alleen deed onder druk ‘van boven’.

De hoofdredacteur heette Jaime Bassols en was een oude rechtse aanhanger van de Republiek, die na de burgeroorlog voor een zuiveringscommissie moest verschijnen en vervolgens na jaren van uitsluiting en andere misère in zijn oude positie werd hersteld. In die nieuwe etappe van zijn leven deed hij zijn best om van de krant een informatiemedium te ma-

ken in plaats van een vehikel voor manipulatie en propaganda, wat hem slechts in zeer geringe mate lukte, maar voldoende om zich voor de mensen in zijn directe omgeving en zijn eigen geweten te rechtvaardigen. Conflicten, bedreigingen, vernederingen, woedeaanvallen – met alles kreeg hij te maken, en soms voelde hij zich een held, soms een lafaard, maar altijd een mislukkeling. De som van die beproevingen had hem bitter gemaakt.

Ik was bij de krant gekomen dankzij de aanbeveling van een familielid, terwijl ik geen enkele journalistieke kwalificatie had, wat in die tijd niet ongebruikelijk was. Mijn ouders hadden met pijn en moeite mijn studie betaald en deden hetzelfde voor mijn broer en zus, met het gevolg dat ik, zodra ik was afgestudeerd en uit Londen teruggekeerd, geen andere keus had dan te gaan werken om mede de kost te verdienen, ook al droomde ik van een andere toekomst. Mijn taak bij de krant was voornamelijk loopjongen spelen en verder hier en daar nieuwsberichtjes redigeren en met iedereen goede maatjes blijven. Aangezien ik geen enkel blijk van ambitie gaf en ook niemand van zijn plaats wilde stoten, werd me al gauw mijn dubbele erfzonde vergeven: dat ik met behulp van een kruiswagen binnen was gekomen en hoger was opgeleid dan wie ook.

Het is mijn taak te vertellen wat ik gehoord heb, maar ik hoef het zelf ook niet allemaal te geloven, en dat geldt voor mijn hele geschiedenis.

De opdracht die ik had gekregen had weliswaar weinig te betekenen, maar was voor mij wel een blijk van vertrouwen, en daar had ik eigenlijk trots of minstens blij om moeten zijn. Maar dat was ik niet. Uit principe was ik afkerig van de gebeur-

tenis die ik moest beschrijven. Een verslag maken van een koninklijke bruiloft, dat vond ik wel zoiets stoms, het was haast een belediging. Net als veel jongeren van mijn generatie had ik in mijn studietijd niet alleen geageerd tegen de dictatuur, maar was ook een vurig voorstander geweest van de revolutie tot elke prijs. Ik had een beetje gegrasduind in de werken van Marx en Engels en daarna hier en daar wat gelezen van Antonio Gramsci, György Lukács, Frantz Fanon, Régis Debray en nog wat anderen, zonder er veel wijzer van te worden. Maar een paar kreten uit obscure economische theorieën waren voldoende om mijn verbeelding op gang te brengen en mijn enthousiasme te wekken. Verloren in die theoretische constellatie zocht ik mijn toevlucht uiteindelijk bij een handvol randfiguren, zoals Trotski, die wars was van orthodoxie en een revolutionair esprit paarde aan een opener visie, of zoals de mythische Che Guevara. En ik zag er niets tegenstrijdigs in me tegelijk te identificeren met de anarchisten, de samenzwervende desperado's die gewapend met pistolen en bommen door het nachtelijk duister waarden.

Zoals te verwachten viel waren mijn ouders blij met mijn missie, maar ook een tikje bezorgd, omdat ze vreesden dat hun zoon er niet tegen opgewassen zou zijn. Voor hen was ik nog steeds een kind, en door die houding kreeg ik soms het gevoel dat iedereen me zo zag. Twee jaar militaire dienst, die een parodie op viriliteit, bestaande uit botheid en borstklopperij, waren geweest, hadden mijn diepgevoelde verlatenheid en heimwee alleen maar versterkt, en mijn nieuwe baan, waar ik niet op eigen kracht aan gekomen was, had mijn eigendunk evenmin goed gedaan.

Tot overmaat van ramp kon mijn moeder me ook niets vertellen over de bruiloft die ik moest verslaan. Ze wist niet eens

over welke bruiloft het ging. Terwijl ze een wit overhemd voor me steef en de broek van mijn pak perste, vertelde ze over de bruiloft van Grace Kelly, die ik me nog vaag herinnerde, en over het huwelijk van de Sultan van Marokko, vele jaren eerder. Ik liet haar maar praten, omdat ik zag dat ze oude herinneringen ophaalde, geschiedenissen met een gulden waas omgeven, waar ze zich inmiddels niet meer in kon verlustigen, al was het maar door zich in haar oude zelf te verplaatsen.

In die geest ondernam ik de volgende dag mijn reis.

Traveling is a fool's paradise.

Eind jaren zestig werd Mallorca al massaal overspoeld met toeristen, maar het vliegveld van Palma was nog klein en haveloos, het openbaar vervoer krakkemikkig en het dorre landschap, met hier en daar een windmolen of een slaperig dorp, was doorsneden met smalle, hobbelige wegen. In een gamele, walmende lijnbus, die elke vijf minuten stopte, kwam ik tegen de avond in Pollensa aan, doodmoe, misselijk en zowat gestikt. Samen met het vliegticket had ik een voucher meegekregen voor een hotel, dat ik na enig navragen wist te vinden. Het was een verbouwd woonhuis met weinig charme of comfort, maar meer had ik ook niet verwacht. Ik meldde me bij de receptie, ging de trap op naar mijn kamer, hing mijn pak op, in de hoop dat zo de kreukels eruit zouden zakken, douchte en trok schone kleren aan, waarna ik de straat op ging om een goedkoop restaurant te zoeken en iets te eten, voor zover mijn opspelende maag het toeliet.

In een smalle donkere straat, op weg naar waar ik hoopte meer leven aan te treffen, kwam ik een tamelijk knap meisje

tegen dat me vroeg of ik Engels sprak. Ze droeg een lange broek, een spaghetti-topje, leren sandalen en een canvas schoudertas. Ze was slank, met kastanjebruin, halflang haar, en ze had een innemende glimlach. Ik zei ja, dat ik Engels sprak, en zij, duidelijk over haar toeren, vertelde dat haar brommer het niet deed en dat ze dringend op zoek was naar een monteur. Ik antwoordde dat om deze tijd alle werkplaatsen wel gesloten zouden zijn en raadde haar aan tot morgen te wachten. Onmogelijk, zei ze, want de plaats waar ze overnachtte was een heel eind weg en daar moest ze beslist naartoe. Ik zei dat ik geen eigen vervoer had om haar te brengen, maar dat ik wel even naar haar brommer kon kijken. Mijn verstand van motoren was rudimentair, maar die machientjes van destijds waren nog rudimentairder.

Zwijgend liepen we naar haar brommer. Na vergeefs geprobeerd te hebben hem te starten, bedacht ik dat er misschien een parel op de bougie zat. Tweetaktmotoren liepen op mengsmering, dat wil zeggen op een mengsel van benzine en olie, en als de olie van slechte kwaliteit was werden er tijdens de compressieslag van de cilinder glanzende bolletjes, parels genaamd, gevormd die tussen de polen van de bougie bleven steken. Terwijl ik haar dat allemaal uitlegde draaide ik de bougie eruit, maakte hem met mijn zakdoek schoon, en draaide hem er weer in. Eén trap en de motor sloeg aan. Ik zette hem af en raadde het meisje aan de brommer bij de eerste de beste gelegenheid naar een monteur te brengen, of verhaal te halen als ze hem had gehoord.

‘Ik weet niet hoe ik je moet bedanken.’

‘Het is niks.’

‘Voor mij is het veel. Bovendien zit je nu door mijn schuld onder de smeer.’

Het was waar: er zaten zwarte vlekken op mijn overhemd. Maar gelukkig had mijn moeder, rekening houdend met de hitte op Mallorca, verschillende schone overhemden in mijn koffer gestopt. Ik haalde, in een gebaar dat half wereldwijs, half schaapachtig was, mijn schouders op.

‘Het is niet erg. Mijn hotel is hier om de hoek en ik heb schone kleren bij me. Als je even wacht ga ik me omkleden, dan mag je me op een drankje trakteren. Of ik trakteer jou, dat is mij om het even.’

Ze keek op haar horloge, stemde met mijn voorstel in, en getweeën liepen we naar het hotel. De in tl-licht badende receptie zag er verlaten en ongestvrij uit: de receptionist was waarschijnlijk al naar bed gegaan. Op de hoek van de straat stond een man tegen een muur geleund. In het donker was alleen zijn silhouet te zien, groot en zwaargebouwd, afgetopt met een strohoed. Niets onrustbarends in principe, maar gezellig was anders.

‘Vind je het goed dat ik mee naar boven ga?’

‘Ik ben zo klaar, maar als je wilt, kom maar.’

De kamer, flauw verlicht door een zwakke gloeilamp aan het plafond, zag er niet vrolijker uit. Terwijl ik me in de badkamer waste en omkleedde, ging zij voor het raampje staan dat uitkeek over straat. Toen ik uit de badkamer kwam had ze het licht gedoofd. In het schijnsel dat van buiten door het raampje viel kon ik nauwelijks haar gezicht onderscheiden.

‘Zo, dat ziet er beter uit. Hoe heet je?’

‘Rufo. En jij?’

‘Monica. Monica Coover.’

Ze ging op bed zitten en ik nam naast haar plaats. Monica Coover schurkte zich tegen me aan en fluisterde dat we de gepaste voorzorgsmaatregelen moesten nemen. Uit haar woor-

den begreep ik dat we geen tijd te verliezen hadden en het obligate voorspel moesten overslaan. Na een uur kleepte ze zich weer aan en vertrok. Er was vast nog wel ergens iets open om een hapje te eten, maar ik besloot in bed te blijven en viel prompt in slaap.

Les grands seigneurs ont des plaisirs, le peuple a de la joie.

Ik werd om tien uur de volgende ochtend wakker, toen de zon al hoog aan de hemel stond. De bruiloft was om twaalf uur, dus ik berekende dat ik tijd zat had. Ik douchte, schoor me en ging ontbijten in een cafetaria vlak bij het hotel. Terug op mijn kamer trok ik mijn pak aan, met een wit overhemd en stropdas, en mijn schoenen, die mijn moeder zorgvuldig gepoetst had. Ik keek in de spiegel en vond mezelf er belachelijk uitzien.

Beneden vroeg ik aan de receptie het adres van Hotel Formentor en hoelang het duurde om er te komen. De receptionist vroeg op zijn beurt hóé ik dacht er te komen en toen ik zei te voet, antwoordde hij dat ik er dan drie uur over zou doen. Maar, voegde hij eraan toe, met die hitte was het niet raadzaam om vóór de avond te vertrekken. Het was elf uur.

‘Zo ver weg is het?’

‘Zo’n tien kilometer, aan het eind van de landpunt. Om er te komen is het eerst een eind lopen en dan een berg op en af. Het snelst is over zee, maar de boot vertrekt pas om twee uur uit de haven van Pollensa, en van hier naar de haven is het ook nog een heel eind.’

‘En een taxi?’

‘Dat gaat aardig wat kosten.’

‘Ik moet naar de bruiloft.’

‘Wie trouwt er? Uzelf?’

Vanwege zijn Mallorcaans accent kon ik niet zeggen of de receptionist een grapje maakte of het serieus meende.

Ik ging naar het marktplein en stapte in een taxi. De chauffeur was met tegenzin bereid om me naar Hotel Formentor te brengen, op voorwaarde dat ik vooruitbetaalde, wat betekende dat ik zowat al het geld dat ik bij me had kwijt was.

De bochtige, smalle en onverharde weg slingerde tussen hoge rotsen door en langs peilloze afgronden. Het zonlicht dat van de zee weerkaatste was verblindend. In een scherpe bocht werden we aangehouden door twee leden van de Guardia Civil, die me vroegen wie ik was, wat het doel was van mijn reis en of ik me wilde legitimeren. Ik leidde daaruit af dat we in de buurt kwamen van het hotel en dat de Guardia's daar de wacht hielden omdat er hoog bezoek was. Ik gaf ze mijn identiteitsbewijs en de accreditatie die ik van de krant gekregen had en zei dat ik naar de bruiloft in Hotel Formentor ging. Daarmee lieten ze ons door. Bij de oprijlaan naar het hotel werden we door twee mannen in burger aangehouden, waarna het gedoe zich herhaalde. Honderd meter verderop kwamen we bij een langwerpig, niet al te hoog gebouw met een plat dak en een gestucte, witte voorgevel, waar de ramen in zanten van de minder aantrekkelijke kamers, die geen uitzicht op zee hadden. Ik stapte uit en de taxi keerde voor de terugreis.

Voor ik naar binnen ging keek ik om me heen en zag verborgen achter een schutting een parkeerplaats tjokvol auto's en twee busjes met opschriften van buitenlandse tv-zenders.

In de schemerige lobby van het hotel zat een eenzame receptionist, gekleed in een blauwe blazer met wit overhemd en stropdas, een stapeltje getypte vellen door te bladeren. Hij sloeg zijn ogen op, bekeek me van top tot teen, en ging verder

met zijn lectuur. Er heerste een eigenaardige stilte: het hotel was gesloten voor publiek en de genodigden zaten nog in de kapel. Rechts van de receptie liep een gang naar een dubbele glazen deur, waarachter tafels stonden met veel glaswerk en een bloemschikking in het midden. Ik vroeg aan de receptionist waar de kapel was en hij wees eerst met zijn vinger naar beneden en vervolgens naar een trap links van mij. Ik liep de trap af naar de benedenverdieping, gelijkvloers met de tuin, waar ik al gauw een zaal vol mensen zag. De deuren stonden open en er was niet genoeg plaats voor iedereen, zodat sommigen op de gang stonden. Ik kon niet naar binnen en ook niet zien wat daar gebeurde, omdat op de stoelen van de achterste rij allemaal fotografen stonden. Glurend tussen hun benen en de hoofden van de andere aanwezigen door zag ik achterin iets wat leek op een baldakijn met blauw damast, en toen ik mijn oren spitste hoorde ik een plechtige stem een psalmmelodie aanheffen. Af en toe flitsten de camera's. Daar viel voor mij niets te doen, behalve afwachten tot de kerkelijke plechtigheid voorbij was en het koninklijk paar met de genodigden naar buiten kwam om zich naar de feestdis te begeven. Ik keerde om en liep de tuin in, met de vage hoop daar een plek te vinden van waaruit ik het gezelschap beter kon observeren wanneer de mensen, zoals verwacht, een frisse neus zouden gaan halen voordat ze de eetzaal binnengingen.

De tuin bleek veel groter dan ik had gedacht: verscheidene terrassen daalden trapsgewijs af naar een klein strandje, en elk daarvan was afgeschermd met een heg. Tussen de bomen groeiden azalea's en mastiekbomen en andere planten die gedijen op stenige, droge grond. Dennen, palmen en olijfboomen boden schaduw. Alles was met zorg aangelegd en onderhouden.

Na het hele gebouw rondom te hebben geïnspecteerd, zonder iets van belang voor de reportage aan te treffen, kwam ik bij een zwembad met helder, fris, aanlokkelijk water. De zon scheen fel. Ik ging terug naar de tuindeuren en zocht beschutting in een prieel. Het zonlicht dat tussen de wijnranken door scheen tekende kringetjes op de stenen vloer. Ik wist dat ik mijn taak als verslaggever verwaarloosde, maar toch trok ik mijn colbertje uit, hing het over de leuning van een rieten stoeltje, maakte mijn knellende stropdas en het bovenste knooppje van mijn overhemd los, en liet me in de stoel zakken, waar ik ongemerkt in slaap sukkelde.

Ik werd wakker van een rauwe stem. 'Hé, jij daar!'

De stem was afkomstig van een ongeveer veertigjarige man, kort van stuk, mollig, kaal en zweterig, met een dikke, zwarte snor, gekleed in een grijs gabardine pak en een vettige stropdas. Hij was vergezeld van een lange blonde man met een rood gezicht, die met zijn zomerse uitdossing en sokken aan zijn in sandalen gestoken voeten voor een toerist had kunnen doorgaan, als hij niet zo schuins en met lege blik uit zijn ogen had gekeken.

Nu ik zo abrupt uit mijn zondige slaap was gewekt zat een energieke en resolute reactie er niet meer in, en beteuterd en onderdanig zei ik dat ik al ging. De man in het grijze gabardine pak hield me met een armgebaar tegen.

'Ja, dat dacht je! Je handen waar ik ze zien kan!'

Dat was een kreet uit een tv-serie, maar zoals hij het zei klonk het weinig geruststellend. Werktuiglijk stak ik mijn handen op, maar liet ze na een paar seconden weer zakken en legde ze open op het tafeltje in het prieel. 'Ik ben journalist.'

'O ja? En waarom ben je dan niet binnen? Betalen ze je soms om een middagdutje te doen?' De andere man was achter me gaan staan.

‘Ik heb niks gedaan, meneer. Is er iets gebeurd?’

De man in het grijze gabardine pak zuchtte alleen maar hoofdschuddend. ‘Meekomen, slimmerik.’

Het kwam niet in me op ze te vragen of ze van de politie waren en nog minder om te eisen dat ze zich legitimeerden. Dat deed je niet in die tijd, deels uit angst en deels omdat het niet logisch was: niemand zou het hebben aangedurfd om zich als politieman voor te doen. Hoe het ook zij, ik kon maar beter gehoorzamen en mijn mond houden. Blijven aandringen dat het om een vergissing ging zou niets hebben uitgehaald: de politie maakte geen fouten, en als ze dat wel deed, wilde ze die maar moeilijk erkennen. Dus ik stond op en zorgde ervoor dat mijn handen steeds te zien waren, terwijl ik zonder een woord te zeggen de man in het gabardine pak volgde, die zich had omgedraaid en naar het hotel liep. De andere man reikte me mijn colbertje aan, dat ik over de stoelleuning had laten hangen. Dankbaar knikte ik hem toe en gedrieën liepen we over het korte grindpad naar de deur. Binnen in de lobby drukte de man in het gabardine pak op de knop van de lift en terwijl we wachtten hoorden we een aanzwellend rumoer en zagen flitslichten. De huwelijksplechtigheid was voorbij en de genodigden verlieten de kapel om naar de eetzaal of de tuin te gaan. Als ik niet eens de kans kreeg om daar een kijkje te gaan nemen, bleef er niets meer voor me over om verslag van te doen, behalve dan de opeenvolging van stomiteiten die mijn reportage, en daarmee mijn journalistieke carrière, naar de maan hadden geholpen. Meer nog dan door dit vooruitzicht werd ik gekweld door de beschamende gedachte dat ik op staande voet wegens incompetentie ontslagen zou worden. Maar nu eiste iets ernstigers mijn aandacht.

De deuren van de lift gingen open en we stapten in. De man

in het gabardine pak drukte op de knop voor de derde verdieping, de deuren gingen dicht en het feestgedruis, dat na de stille inzegening van het huwelijk was losgebarsten, verstomde.

Op de derde verdieping liepen we rechtsaf door de gang en hielden na een paar meter halt voor een deur. De man in het gabardine pak haalde een sleutel uit zijn zak, opende de deur en we betraden een ruime, lichte kamer met een tweepersonsbed en chique, degelijke meubels. De staande lamp en de bedlampjes waren van koper en hadden perkamenten kapjes. Een langwerpige raam bood uitzicht over de tuin en de zee, en de heuvels langs de baai.

Daar moest ik mijn zakken legen en de inhoud deponeren op een vurenhouten tafel met gulden randen. De man met de lege blik fouilleerde me om er zeker van te zijn dat ik niets in mijn kleren verborg. Aan de manier waarop hij dat deed, zonder een hoekje of een naadje over te slaan, kon ik merken dat hij het vaker had gedaan. Intussen haalde de man in het gabardine pak een linnen tas uit de zak van zijn colbert en deed mijn spullen erin.

‘Wacht hier en haal geen stomme streken uit.’

‘Mag ik vragen waarom ik ben gearresteerd?’

‘Daar kom je gauw genoeg achter.’

De man in het gabardine pak hield de tas in zijn hand alsof hij Judas was die er met zijn dertig zilverlingen vandoor ging. Hij opende de deur van de kamer, stapte samen met de andere man naar buiten, en trok hem weer achter zich dicht. Ik hoorde de sleutel in het slot omdraaien.

Ik nam niet de moeite om te controleren of de deur ook echt op slot zat. Het raam kon open, maar de hoogte boven de tuin was aanzienlijk en de buitenmuur bood nergens houvast. Op het nachtkastje stond een telefoon. Ik nam de hoorn

op en na de kiestoon belde ik de centrale, maar er werd niet opgenomen. Dus aan die telefoon had ik niks, want alleen via de centrale was het mogelijk om een buitenlijn te krijgen. De klerenkast was leeg: zelfs de hangers waren verwijderd. Het bed was opgemaakt. De lakens waren geborduurd en zo te zien van linnen. In de badkamer was zeep en er lagen handdoeken. Het was heet in de kamer, en aangezien ik toch niets te doen had nam ik een douche, waar ik een paar minuten van opfriste, maar die me er niet geruster op maakte.

Liederen waaien zachtjes op de wind.

Ik doodde de tijd met kijken naar het landschap: de baai beschreef een volmaakte cirkel en door het raam was de monding naar open zee niet te zien. Er stond geen wind en het bleekblauwe water was spiegelglad. Ik telde veertien jachten die voor het hotel afgemeerd lagen. Ze voeren onder verschillende vlag en ik bedacht dat ze wel van genodigden op de bruiloft zouden zijn. Een motorboot met de distinctieven van de Guardia Civil deed afgemeten de ronde. Op de hellingen van de baai, buiten de tuin en verscholen tussen dicht struikgewas, waren een paar huizen te bespeuren, geïsoleerde witte bungalows van een modernistisch ontwerp, zoals de huizen van de rijken in die tijd waren. Na een poos begon het uitzicht me te vervelen en ging ik op bed liggen slapen.

Ik werd onrustig en zwetend wakker. Ik had honger.

De zon stond nog hoog. In de tuin, gedempt door de afstand, klonk een orkest dat walsen en paso dobles en andere traditionele dansen speelde. Die muziek deed me denken aan wat mijn moeder me over Grace Kelly vertelde: dat ze op haar huwelijksreis in ditzelfde hotel had gelogeed.

Over het huwelijk van Grace Kelly was veel geschreven in de Spaanse kranten, en het bioscoop- en tv-journaal hadden er veel opnamen van vertoond. Ook draaide er een korte, of misschien wel lange, speelfilm waarin gedetailleerd de wederwaardigheden uit de doeken werden gedaan van een verbintenis die zonder meer glamour had, maar die zelfs de meest hartstochtelijke fans onmogelijk als romantisch konden beschouwen. In die tijd had Grace Kelly de harten gestolen van de hele wereld en prins Reinier van niemand. Hij was een prins en dat was voldoende om alle kritiek de mond te snoeren, maar in hun eigen kleine kring vroegen de meesten zich af hoe het mogelijk was dat zo'n ravissante vrouw met zo'n hansworst trouwde. Per slot van rekening had Grace Kelly, al was het alleen op het witte doek, in de armen gelegen van Clark Gable, Cary Grant, Gary Cooper, James Stewart en William Holden, en Reinier, prins of geen prins, was een onderdeurtje met een dikke kop en flaporen, een zelfingenomen kwast, niet in staat om in het openbaar genegenheid, bewondering of passie voor zijn aanbiddelijke echtgenote te tonen. Het huwelijk had van de actrice een prinses gemaakt, maar daar maalde niemand meer om in de moderne tijd, en vooral niet in het geval van Monaco, wat een dorp was, met als enige attractie een casino en de incidentele aanwezigheid van miljonairs. Vrouwen schoven die overwegingen maar al te graag opzij, ze klampten zich vast aan oudbakken fantasieën, en als ze Grace Kelly in haar bruidsjurk zagen riepen ze uit: 'Een echte prinses!' Wat maar half waar was, want in de ogen van het publiek was Grace Kelly meer dan een prinses: ze was een mythe. Uiteindelijk werd het huwelijk van Grace Kelly in het collectieve geheugen geprent als goedbeschoofd een trieste aangelegenheid, en niets van wat de media er later over be-

richtten kon dat sentiment verjagen. Van de reportages over het huwelijk herinnerde ik me een kasteel van vuurwerk dat door beroemde pyrotechnici uit Valencia was gebouwd en waar op de Spaanse radio hoog van werd opgegeven.

Om zes uur stopte de muziek, wellicht om een tussendoortje te serveren.

Ik voorzag dat niemand zich om mij zou bekommeren zolang het feest duurde en er nog gasten overbleven, zodat er geen getuigen zouden zijn van wat er later ging gebeuren. Met de schuld bewustheid van iemand die niet weet waar hij voor aangeklaagd wordt begon ik te denken dat mijn arrestatie niet te wijten was aan een vergissing en ook niets te maken had met de veiligheid van de gasten op de bruiloft, zoals ik eerder had aangenomen, maar dat het ging om een maatregel tegen mij als persoon, en aangezien ik niets gedaan had, goed of slecht, moest de reden voor mijn gevangenneming wel iets te maken hebben met mijn politieke ideeën en activiteiten.

In Europa hadden in die tijd de ongeregelde heden, de confrontaties en het geweld nog niet de omvang en de frequentie bereikt als later in sommige landen, ofschoon er wel stakingen en demonstraties waren en er wel aanslagen en ontvoeringen werden gepleegd en er sprake was van agressie als gevolg van sociale ongelijkheid. In Spanje lagen de zaken natuurlijk anders, omdat hier het repressieve regime elk spoor van een volksbeweging in de kiem smoorde, maar desondanks werden er schuchtere stakingen gehouden en waren er geïsoleerde activiteiten van een goedgeorganiseerd netwerk dat zowel binnen als buiten Spanje probeerde de dictatuur te verzwakken en in diskrediet te brengen, hoewel niemand nog geloofde dat ze ten val kon worden gebracht. Ik was voor geen enkele politieke partij actief en lid van geen enkele poli-

tieke organisatie. Op de universiteit deed ik soms mee aan een demonstratie, maar daar bleef het ook grotendeels bij.

Eén keer maar heb ik samen met een vriend een paar karikaturen van Franco, die we zelf getekend hadden, tussen de programmaboekjes gestopt van de Matthäus-Passion, die in het *Palau de la Música* in Barcelona werd uitgevoerd. Mijn vriend en ik gingen geregeld naar het Palau, omdat we allebei liefhebbers waren van klassieke muziek, maar we beschouwden wel de habitués, met uitzondering van onszelf, als het reactionaire filisterdom van de Catalaanse maatschappij. Op de dag van het concert stopten we heel angstvallig en heel omzichtig acht karikaturen van Franco tussen de stapel programmaboekjes, waarna we gingen zitten kijken wat het effect van onze sabotage was. Om de waarheid te zeggen, niet erg groot: mensen die een vel in handen kregen, keken er verbaasd naar en legden het terug, of vouwden het op en staken het in hun zak. Er was er één bij die de karikatuur met een uitdrukking van afkeer op zijn gezicht verscheurde en de snippers op de grond gooide. Maar niemand deed zijn beklag en de avond verliep vlekkeloos. Nu meende ik echter dat het delict ontdekt was en de daders geïdentificeerd, van wie er één zojuist gearresteerd was in Hotel Formentor. *Erbarme dich, mein Gott*, dacht ik, hoe onwaarschijnlijk het me ook leek dat de politie uitgerekend deze plaats had gekozen om iemand te arresteren van wie de woon- en verblijfplaats voor niemand een geheim was.

Om me te kalmeren stapte ik weer onder de douche. Om acht uur volgde het bal. Het dansorkest had plaatsgemaakt voor scheurende rockmuziek uit luidsprekers die op volle sterkte dreunden. Het optreden ging gepaard met enige activiteit in de baai. Zo nu en dan voer er een motor- of roeiboot met passagiers naar de jachten.